HEDİYE

a

İÇİNDEKİLER

SAYGILAR SUNARIM

Öğretmenimiz sınıf içi ödevi olarak "Bir büyüğünüze mektup yazın." dedi. Ben de babama bir mektup yazdım. Mektubumu "Saygılar sunarım sevgili babacığım..." cümlesiyle tamamladım.

Sonra aklıma takıldı. Acaba ben gerçekten babama, anneme, diğer büyüklerime gerekli saygıyı gösteriyor, günlük hayatta da onlara, saygılar sunuyor muydum...

Mektubun sonuna "Saygılar sunarım." diye ne kadar da kolay yazmıştım. Yoksa alıştığım için mi yazmıştım bunu ya da âdet olduğu için?

Hayır... Bu güne kadar ne annemden ne de babamdan saygısız bir çocuk olduğuma dair şikayet duymadım. Öğretmenlerim de severler beni. Öyleyse "saygılar sunarım" diye yazmışsam gerçekten saygılar sunuyorumdur canım! Acaba sunuyor muyum? İyice kafam karıştı. Çık çıkabilirsen işin içinden!

En iyisi birkaç gün boyunca davranışlarıma bir dikkat edeyim. Belki farkına bile varmadığım saygısız hareketlerim vardır. Evet evet öyle yapayım! Birkaç gün kendimi kontrol edeyim. Yoksa içim rahat etmeyecek.

Karar aldığım günün akşamı...

Evde bir çizgi film seyretmeye dalmıştım ki, kapı zili sadece bir kez ve uzun bir şekilde çaldı. Bu babamın zil çalışıydı. Zavallı babacığım akşama kadar yoruluyor, art arda birkaç kez zil çalacak gücü bile kendinde bulamıyordu. Hemen koşup kapıyı açtım. Hoş geldiniz babacığım dedikten

sonra koşup içeri girecektim ki birden babamın elindeki ekmek poşetini almak aklıma geldi. Aman Allah'ım ben bugüne kadar kapıyı açıyor ve koşa koşa tekrar içeri giriyordum. Saygısızlık değil miydi bu! Evet düpedüz saygısızlık ediyormuşum. Yorgun babacığımın elindeki çantaları bile almak aklıma gelmemişti bu güne kadar.

İçimden geçenleri babama hissettirmeden "Poşeti alayım babacığım." dedim. Sağ ol oğlum dedi, babam.

Neyse içeri geçtik. Elimdekileri bırakmak üzere mutfağa gittim. Bu sırada annem de sofrayı hazırlamakla meşguldü. Bir yandan patates soyuyor, bir yandan da kardeşime süt ısıtıyordu.

Kardeşim mi? o da odada avazı çıktığı kadar ağlamak meşgul...

Tekrar odaya dönüp yarıda bıraktığım filmi seyretmeye başlayacaktım ki sadece benim duyduğum bir "tınnn!" sesi geldi kulağıma.

Siz de anladınız değil mi? Büyük bir saygısızlığın eşiğinden daha döndüm... Hadi yemek yapmasını bilmediğimden bu konuda anneme yardım

edemem. Ama taşmaması için kardeşimin sütünü de karıştıramaz mıydım! Hissettirmeden annemin yüzüne baktım. Beni görecek durumda bile değildi. Oradan aldığım bir kaşıkla sütü karıştırmaya başladım. Annem yüzüme bakarak gülümsedi. Kaynamaya başladıktan iki dakika kadar sonra ocağın altını kapatabilir misin dedi. " Tabi anneciğim" dedim. Ne var ki bunda.

Biraz sonra süt kaynamaya başladı, saatime baktım iki dakika geçince altını kapattım.

"Anneciğim ocağı kapattım." dedim. "Başka yapabileceğim bir şey var mı?" Annem de bendeki değişikliğin farkına varmaya başlamıştı galiba. "Yemek masasına ekmekleri götürebilir misin?" dedi.

Bu da çok kolay bir şeydi. Ama bu güne kadar bu konuda da anneme yardım etmemiştim. Ardından, annem söylemeden çatalları kaşıkları masaya götürdüm.

Düşündüm de "Ne var ki bunda!" denilebilecek ne kadar çok iş varmış. Zavallı annem benden yardım istemeden hepsine koşturuyormuş.

Babama ya da diğer büyüklerime karşı da farkında olmadan yaptığım ne kadar çok saygısız davranışım olmuştur kim bilir...

Bundan böyle karar verdim, kağıt üstünde saygılar sunup kendimi kandırmayacağım. Gerçekten saygılar sunacağım.

KAÇ DİL BİLİYORUZ

Odasına girdiğimde abim ders çalışıyordu. Benim aceleyle girmem onu biraz rahatsız etmiş biraz da meraklandırmıştı.

Çalıştığı kitaptan başını kaldırarak sordu.

– Hayrola Yusuf! Bu ne telaş?

– Şey abi babam bir soru sordu. Cevabı için de iki saat süre verdi. Belki bana yardımcı olabilirsiniz.

– Bildiğim bir şeyse tabi yardımcı olurum; ama biraz acele eder misin? Yarın çok önemli bir sınavım var.

– Babam dedi ki, bir insanın mutlaka bilmesi gereken dil, hangi dildir?

– Allah Allah! Gerçekten çok ilginç bir soruymuş. Neden böyle bir soru sordu acaba?

– Ne bileyim abi! Sordu işte! Cevabı için de bana iki saat süre verdi. İstediğin kişiye sorabilirsin dedi.

– Pekala o zaman. Ben bu soruya, İngilizce diye cevap veriyorum. Biliyorsun üniversitedeki bölümüm tercümanlık; ve İngilizce benim meslek dilim olacak.

– Pekala abi, İngilizce'yi cevaplar içine alayım. Sana iyi çalışmalar.

– Sana da kolay gelsin. Babamın cevabını öğrendikten sonra bana da söylemeyi unutma olur mu?

– Tamam unutmam.

Abimin yanından ayrıldıktan sonra doğruca dedeme gittim. Dedem pencerenin kenarına oturmuş dikkatli bir şekilde kitap okuyordu. Bir iki dakika onun okumasını bölmeden bekledim. Bölüm başına gelmiş olacak ki başını kitaptan kaldırdı. Bana gülümseyerek baktı. Bu arada elimdeki

defter onun da dikkatini çekti. Abime söylediklerimi dedeme de söyledim. Dedem, babamın sorusu üzerinde uzun uzun düşündü.

Sonra da,

– Bence bir insanın mutlaka bilmesi gereken dil, bir değil birkaç tanedir. Hepsini söylememi ister misin?

– İsterim de dedeciğim, babam ısrarla bir tek cevap istediğini söyledi. Ama siz yine de söyleyin. Bakarsınız içinden bir tanesi babamın istediği cevap çıkar.

– Pekala o zaman. Yaz bakalım. Önce, bir insan kendi ana dilini öğrenmeli. Bu çok önemlidir.

– Tamam dedeciğim not ediyorum.

– Bunun dışında, Atalarımızın konuştuğu dili de bilmeliyiz. Bu sayede geçmişimiz hakkında bilgi sahibi oluruz.

– Bunu da yazdım dedeciğim.

– Bir de insan, yaşadığı çağda geçerli olan dili bilse iyi olur. Bu dil de her zaman aynı olmaz. Her çağda değişebilir.

– O zaman bunu da, çağının dilini bilmelidir şeklinde yazabilir miyim dedeciğim.

– Tabi yazabilirsin. Benim cevaplarım da bunlar. Yeterli mi?

– Çok teşekkür ederim dedeciğim.

Dedemin de cevaplarını aldıktan sonra aceleyle oturma odasına gittim.

Babam saatine bakarak,

– Maşallah Yusuf, çok hızlısın, cevabı bulabildin mi bakalım, dedi.

– Bilmem ki babacığım, abime ve dedeme sordum ama, aldığım cevapların içinde sizin istediğiniz cevabın olup olmadığından emin değilim. Çünkü bir değil birkaç farklı cevaba ulaştım.

– Neymiş o cevaplar bakalım?

– Abim, İngilizce dedi. Çünkü onun meslek dili olacakmış. Dedem de; ana dilimiz, atalarımızın dili ve o çağda en çok konuşulan dil olarak üç farklı cevap verdi. Bunların içinde sizin istediğiniz var mı?

– Bu cevapların hepsi de soruma cevap olabilir Yusuf! Ama bunların içinde olmayan bir tane var ki, bu herkesin mutlaka bilmesi gereken bir dildir. Bu dili bilmeyen dünyanın bütün dillerini de bilse hayatta mutluluğu yakalayamaz.

– Beni iyice meraklandırdınız babacığım.

– Daha fazla meraklandırmayayım o zaman. Bir insanın mutlaka bilmesi gereken dil, tatlı dildir.

GÜNEŞ'İN ARDINDAKİ SIR

Güneş o gün de, beni yatakta bulamadı. Bulamazdı. Çünkü o gün de güneş doğmadan yarım saat önce kalkmış, annem ve babamla birlikte yaptığımız duaya amin demiştim. Duadan sonra da yine annem ve babamın yaptığı gibi elime bir kitap alıp koltuğa oturmuştum.

Alışmıştım artık her sabah erkenden kalkıp, günü elimde kitapla karşılamaya.

Bu alışkanlığı kazanmamın ilginç bir hikâyesi vardı.

İki yıl önce babaannem evimizin önünden geçen bir adamı göstererek,

– Bak oğlum şu adamı görüyor musun, diye sordu.

– Şu yaşlı adamı mı babaanneciğim?

– Evet, onu! Kaç yaşlarında gösteriyor sence?

– Altmış, altmış beş yaşlarında…

– Onun seksen beş yaşında olduğunu söylesem, bana inanır mısın?

– Yani seninle aynı yaşta mı babaanneciğim; fakat hiç göstermiyor.

– Ben de bunun için sordum zaten. Çocukluğumuz birlikte geçti onunla; bir ara ailece köye yerleştiler. Malları mülkleri köy yerinde. Onların başında bulunmak istediler. Yıllarca kaldılar köyde. Çocukları büyüyünce tekrar döndüler şehre. Köydeki mallarını da ortakçıya verdiler. O kadar mal varlığına rağmen burada da çalışmaya devam etti. Köydeki mahsullerini evlerinin altındaki küçük dükkanda pazarladı. Küçük bir yerdi ama geliri hiç de az değildi. Çocuklarını, oradan kazandığıyla okuttu. Kapısına gelen fakiri fukarayı hiç geri çevirmedi. Çocukları iş güç sahibi olduktan sonra da kapatmadı orayı. "Rızkın onda dokuzu ticarette... Elim ayağım tuttukça otururum dükkanda."

derdi. Hatta, çocuklarının, "Babacığım, artık senin oradan kazandığına ihtiyacımız yok, sen bizim evimizin baş köşesine kurul, senin yüzünü görmek bizim için en büyük kazançtır." dediler. O "Elim ayağım tutarken niçin oturayım, Allah'ın verdiği bu sıhhat nimetinin şükrü çalışmaktır." derdi.

Hikayesi ilginçmiş babaanneciğim. Ben o yaşlı adamı daha önce de gördüm ama hiç dikkatimi çekmedi. Bilseydim, daha dikkatli bakardım. Hatta evimizin yanından geçerken, selam verip elini de öperdim.

Aferin evladım. Bundan sonra yaparsın inşallah; fakat ben sana onun bir başka ilginç özelliğinden bahsetmek istiyorum, dinlemek ister misin?

– İstemez miyim babaanneciğim, Lütfen!

– O, çocukluğundan beri, her sabah güneş doğmadan kalkar; namazını kıldıktan sonra; kış mevsimiyse, içeride; yazsa balkonda, Güneş doğana kadar kitap okur. Anlayacağın, güneş üzerine doğmamıştır onun. Bununla ilgili bir hadis-i Şerif vardı, tam aklıma gelmedi, müsaade eder misin, kütüphaneden bir kitaba bakayım…

– Tabi babaanneciğim, adını söylersen, ben de getirebilirim kitabı.

– Ben alırım evladım, Allah'ın verdiği sıhhat nimetinin şükrünü ben de böylece eda edeyim, olmaz mı?

Babaannem bunu söyledikten sonra, kütüphaneden bir kitap çıkardı. Gözlüğünü taktı, bir müddet sayfaları karıştırdı. Kısa süre sonra aradığını buldu. Gülümseyerek bana baktı.

İşte aradığım Hadis-i Şerif, dedi; bu Hadis-i Şerifi öğrendikten sonra, Nuri Efendi'nin, niçin üzerine güneşi doğdurmadığının ve çalışkanlığının sırrını anlayacaksın.

Babaannem, arada bir gözlüğünün üstünden bana bakarak, hadis-i Şerifi tane tane okumaya başladı.

"Ey Allah'ım! Erkenci olmayı, ümmetim hakkında mübarek kıl!"

– Şey babaanneciğim, dedim, biraz açabilir misin? Ben "mübarek kıl" sözünü tam anlayamadım…

Yani erkenci olanları, berekete ulaştır diye dua ediyor, Efendimiz… Hatta bunu nakleden Sahr el-Gamidi, Peygamber Efendimiz'den bu sözü duyduktan sonra, bir tüccar olarak kendisinin de sabahları erkenden kalktığını, böylece zenginliğe kavuştuğunu söylüyor. Bununla ilgili bir başka hadis-i Şerif de şöyle: "Rızkı talep etmeye erken başlayın; çünkü erken başlamak berekettir, başarıdır."

Şimdi anladım babaanneciğim, Ben daha önce bunu bilseydim sabahları uyur muydum hiç…

Babaannemle aramızda geçen o sohbetten sonra, sabahları erkenden kalktım. Annem ve babamın birlikte yaptıkları dualara el açıp amin dedim.

Ben de duamda "Ey Allah'ım, erkenci olmayı, bütün Müslümanlar için mübarek kıl." dedim. Çünkü bu sözün ne anlama geldiğini artık biliyordum.

PAYINA NE DÜŞERSE

Akif Bey'in gelişiyle evin oturma odası bayram yerine dönmüştü. Annelerinin "Durun babanızı rahat bırakın, bari paltosunu çıkarmasına müsaade edin!" sözlerini Cemile ve Feride duymuyorlardı bile.

"Babacığım seni çok özledim." dedi beş yaşındaki Feride. "Ben de! Ben de!" diye ekledi ablası Cemile.

"Ben sizin neyi özlediğinizi iyi biliyorum!" dedi anneleri. "Babanızın getireceği hediyeleri özlüyorsunuz." Bunu söylerken de göz ucuyla eşi Akif Bey'e baktı.

Akif Bey sık sık yaptığı gibi yine kızlarına hediye almış olacak ki iki elini arkaya saklamıştı. Bu tatlı konuşmaların sona ermesini bekliyordu.

"Yok yok" dedi gülümseyerek; "Ben kızlarımı severim, onlar da beni sever. Hem hediye getirmediğim günlerde de benim boynuma sarılmazlar mı benim güzel kızlarım."

"Sarılırız tabi!" dedi Cemile ve koşarak babasının boynuna atıldı. Ardından Feride babasının ayaklarına sarıldı.

Anneleri her akşamki bu sahneye alışmıştı. "Yaramazlar sizi!" diyerek mutfağa yöneldi. Akif Bey kızlarının kollarından kurtulmanın yolunu biliyordu. Arkasına sakladığı hediyeleri "Alın bakalım sizlere birer bebek!" diyerek onlara uzattı. Bu hediyeler kızların sevinç çığlıkları atmasına sebep olmuştu. Pembe elbiseli, uzun sarı saçlı bebeği Cemile aldı. Kırmızı elbiseli, kısa saçlı olanı da Feride. İkisi de hediyelerini beğenmişlerdi.

Ama Cemile'nin bir endişesi vardı. Feride'ye dönerek, "Bak bu sefer bebeğine bir şey yaparsan benimkini sana vermem, tamam mı?" dedi.

“Tamam, tamam!” dedi Feride “Hem benim bebeğim seninkinden daha güzel!” diye ekledi.

Aradan iki saat kadar bir zaman geçmiş, kızların sesi duyulmaz olmuştu. Odalarında yeni bebekleriyle oynuyor olmalıydılar. Tam bu sırada Feride’nin sesi duyuldu. “Bozuldu! Olmuyor bebeğimin gözü çıktı! Yerine girmiyor!” diye ağlıyordu.

Bu ses üzerine anneleri ve babaları kızlarının odalarına koştular. “Ne oldu kızım niçin ağlıyorsun?” diye sordu annesi.

Ama Feride’nin ağlaması bir türlü kesilmiyordu. Olanları Cemile anlattı. “Hani yatırınca bebeğin gözleri kapanıyor, kaldırınca da açılıyordu ya...” “Evet” dedi annesi. “İşte bebeği yatırıp kaldırırken bir gözü kapalı kaldı. Feride de o gözü açmaya çalışırken yerinden çıkardı. Onun için ağlıyor.”

Feride’nin ağlaması daha da artmıştı. “Ben ablamın bebeğini isterim, tek gözlü bebekle oynamam!” diyordu.

Cemile başına gelecekleri bildiğinden daha önce kardeşini uyarmıştı. “Bebeğine bir şey yaparsan

kendi bebeğimi vermem!" demişti. Ama kardeşinin ağlamasına dayanamadı. Annesiyle göz göze geldiler. "Tamam tamam" dedi çaresizce. "Sana bebeğimi vereceğim, ama senin olmayacak. Oynadıktan sonra bana vereceksin tamam mı?" "Olur" dedi Feride. "Oynadıktan sonra veririm."

Kızlar aralarında bunları konuşurken babaları odaya girdi. Akif Bey o gürültü sırasında gözü çıkmış olan bebeği almış, oturma odasında gözü eski yerine takarak tekrar geri dönmüştü.

"Senin bebeğinle uzun süre oynamayacak zaten, bakın gözü eski yerine taktım. Şimdi herkes kendi bebeğini alabilir." dedi.

Ama bu durumdan Feride yine memnun olmamıştı. "Hayır" diyordu. "Madem bebek eski hâline geldi, onu ablam alsın bu bebek benim olsun."

Akif Bey tatlı sert. "Bak kızım!" dedi. "Bu bebekleri herkes kendisi seçti değil mi? "Evet" dedi ikisi de. Sonra Feride'ye dönerek "Sen bebeği aldığın zaman, ablana, "Benim bebeğim seninkinden daha güzel dedin değil mi?" dedi. "Evet" dedi yine Feride.

"Peki sen bebeğini bozduktan sonra ablan senin ağlamana dayanamadı ve sana kendi bebeğini verdi, değil mi kızım?" dedi. Feride artık babasının her sorusuna "Evet" diye cevap veriyordu. Akif Bey devam etti: "Ablanın bu davranışına onun bebeğine el koyarak mı teşekkür edeceksin?" Feride sessizce başını öne eğdi.

Sessizliği Cemile bozdu. "Babacığım!" dedi. "Ben kardeşime bebeğimi vermek istiyorum. Nasıl olsa beraber oynuyoruz. Zaten sen onun bebeğini de tamir etmişsin."

Feride ablasının boynuna sarıldı. "Teşekkür ederim ablacığım!" dedi. Bundan sonra oyuncaklarımı daha iyi koruyacağım ve hakkıma razı olacağım.

HÂLDAŞ

Bir gün sınıfta öğretmenimiz dedi ki "Çocuklar biliyorum sınıfta herkes birbirinin arkadaşı. Hepiniz birbirinizi çok seversiniz, ben buna üç yıldan beri şahidim, kimsenin birbirini kırdığını, en ufak bir tartışma yaşandığını görmedim. Sınıfça uygulanmasını uzun zamandan beri düşündüğüm bir kararımı açıklamak istiyorum sizlere. Şu anda yapmakta olduğunuz çalışmaya beş dakika ara verip beni dinler misiniz?"

Öğretmenimizin kararını hepimiz merak etmiştik, sınıftaki arkadaşlarım birer ikişer ellerindeki kalemleri bıraktılar, arkalarına yaslanıp dinlemeye hazır hale geldiler.

Dediğim gibi hepiniz birbirinizle çok iyi arkadaşsınız diye devam etti öğretmenimiz. Sizin için çok zor olacak ama herkesin sınıftan birini kendine hâldaş seçmesini istiyorum.

Hâldaş mı diye sordu Levent. O da ne ki öğretmenim?

Hâldaş sınıf arkadaşlarınızdan biri olacak dedi öğretmenimiz. Diğerlerinden farkı da şu olacak. Eğer hâldaşınız sizde hatalı bir davranış görürse uygun bir zamanda uygun bir yerde bunu size söyleyecek. Bu sadece okulda değil günlük hayatta da devam edecek.

Peki öğretmenim dedi Kemal. Benim hâldaşım olanın ben de hâldaşı olacak mıyım?

Hayır bu şart değil diye cevap verdi Öğretmenimiz. Mesela senin hâldaşın Ali ise, Ali'nin hâldaşı da Nuri olabilir. Karşılıklı olması şart değil. Burada önemli olan hâldaşımızın bize yaptığı uyarıları olgunlukla karşılamamız ve biz de hâldaşı olduğumuz kişiyi uygun bir dille ve uygun zamanda uyarmamız. Yanlış anlamayın, birbirinizin hatasını kusurunu aramayacaksınız. Eğer arkadaşınızda bilmeden, istemeden yaptığı kusurlu davranışlar

varsa onun farkına varmasını sağlayacaksınız. Bir de sadece hâldaşın görevi bununla sınırlı değil. Adı üstünde hâldaş. Arkadaşınızın her zaman hâlini hatırını soracaksınız, bir sıkıntısı varsa birlikte çare arayacaksınız, böylece problemlerinizin üstesinden birlikte geleceksiniz.

Ben çok sevdim bu hâldaşlığı dedi Levent. Hem hâldaş seçmem de o kadar zor olmayacak, tüm arkadaşlarım benim hâldaşım olabilir.

Şey öğretmenim dedi Fatma, "Biz de hâldaşımızın fark etmediği sıkıntılarımızı ona açabilir miyiz?"

Neden olmasın dedi, öğretmenimiz. Yirmi dört saat birlikte olamayacağınıza göre onun bilmediği sıkıntılarınızı ona açabilirsiniz. Bu da hâldaşlığın gereklerinden zaten

Takip eden derste hâldaşlarımızı seçtik, artık sınıfımızda herkesin "bilmeden yaptığı" hatalı davranışlarını uygun bir zamanda söyleyen, dertlerini dinleyen bir hâldaşı vardı. Ama aklıma bir şey takılmıştı. Öğretmenimizin de hâldaşı var mıydı acaba?

HEDİYE

Tarık, o gün okuldan çıkışta oldukça düşünceliydi. Onun bu hâli genellikle bir şeye karar vermeden önce görülürdü. İki arada bir derede kalma diye bir deyim vardır ya... İşte böyle bir durumdaydı.

Cebinde biraz para vardı. Bu parayla kardeşine ilâç alması gerekiyordu. Annesi parayı verirken "Aman oğlum unutma!" diye tekrar tekrar tembihlemişti.

Tarık, o gün kardeşine ilâç alması gerektiğini unutmamıştı ama okulda bir şeyi daha hatırlamıştı. Arkadaşı Mehmet'in bir gün sonra doğum günüydü,

ona da hediye almalıydı. Oysa yanında sadece kardeşine ilâç almak için verilmiş para vardı.

Tarık, kendisine kızıyordu. "Niçin annem bana o parayı verirken 'Anneciğim yarın arkadaşım Mehmet'in doğum günü var, ona hediye almam için de para verir misin?' demedim" diyordu. "Eğer öyle demiş olsaydım, şimdi bu parayı ilâç almak için mi yoksa hediye almak için mi kullanacağım diye düşünmezdim."

Bir yanda ilâç alma mecburiyeti, diğer yanda arkadaşına alması gereken hediye. Birinden birini mutlaka tercih etmeliydi.

İşin kötüsü babası bir iş gezisine çıkmıştı ve ancak sabah eve dönebilecekti. Gerçekten zor durumdaydı Tarık. Düşünceli bir şekilde cadde kenarında yürüyordu. Bir ara "Buldum!" diye zıpladı. "Nasıl da düşünemedim. Babam sabah döneceğine göre, sabahleyin kardeşimin ilâcını da alır. Ben babam gelmeden okula gideceğim. Eğer ilâç alacak olursam kesinlikle hediye alamam ama babam döndüğünde kardeşime ilâç alabilir. Böylece hem hediye, hem ilâç alınmış olur.

Tarık, aklına gelen bu son düşünceyle rahatladı. Artık kararını vermişti. Cebindeki parayla arkadaşına hediye alacaktı. Elini cebine soktu. Annesinin "Aman oğlum, dikkat et kaybetmeyesin." dediği parayı sıkıca tuttu.

Bu parayla Mehmet'e hediye alacaktı. Hem de en güzelinden. Birkaç gün önce Mehmet'in bir uzaktan kumandalı araba almak istediğini öğrenmişti. İşte bu hediyeyi alarak Mehmet'e sürpriz yapmanın tam zamanıydı.

Kararlı adımlarla arka caddede bulunan oyuncak mağazasına girdi. Camlı tezgâhın içinde duran bütün oyuncaklar ona âdeta gülümsüyordu. Tezgâhın arkasındaki görevliye "Bir araba alacaktım... uzaktan kumandalı bir araba... " dedi. "Arkadaşıma doğum gününde hediye edeceğim de... diye ekledi. Bu sözüne, görevli gülümseyerek cevap verdi.

Alışverişini yapıp mağazadan ayrılırken mutluluğu gözlerinden okunuyordu. Nasıl mutlu olmasındı. Belki de arkadaşı Mehmet, kendisine gelen hediyelerin içinde, en çok Tarık'ın verdiği hediyeyi beğenecekti.

Artık eve yaklaşmıştı. Annesi "Oğlum, kardeşinin ilâcını unutmadın ya?" dediğinde vereceği cevabı bile hazırlamıştı. "O parayla arkadaşıma hediye aldım anne." diyecekti. "Hem sen her zaman söylersin; 'Hediyeleşmek, insanları sevindirmek lâzım.' diye, ben de öyle yaptım işte, arkadaşıma hediye aldım." diyecekti.

Evlerinin kapısına geldiğinde heyecandan kalbi küt küt atıyordu. Önce heyecanını bastırmak için derin bir nefes aldı, sonra da kararlı bir şekilde kapının ziline basıp beklemeye başladı. Annesi duymamış olacaktı. Bir kez daha bastı zile. Hayret, kapı açılmıyordu. Üçüncü kez basacaktı ki komşuları Fatma Hanım balkondan seslendi.

"Tarık evlâdım, annen seni çok bekledi. Kardeşine bir ilâç alacakmışsın galiba. Sen gecikince kardeşin fenalaştı. Acele hastaneye kaldırdılar."

Tarık, Fatma Hanım'ın söylediklerini duymuyordu artık. Sadece söylenenler beyninde yankı yapıyordu. "Sen gecikince kardeşin fenalaştı... İlâç alacakmışsın galiba... Hastaneye kaldırdılar..."

Kendine geldiğinde evlerinin oturma odasındaki çekyata uzanmış durumdaydı. Annesi yanıbaşında, ona gülümsemekteydi. "Korkuttun bizi" dedi, Tarık'a.

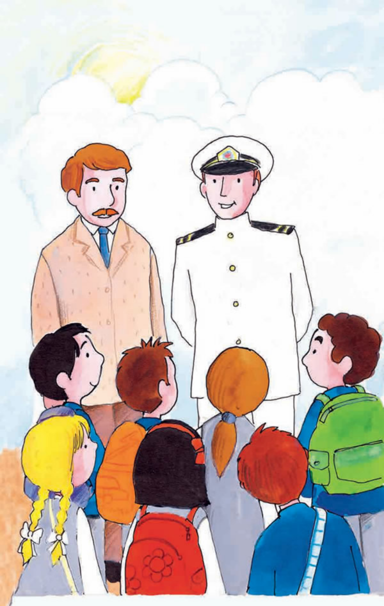
Tarık'sa sessizce "Kardeşim nasıl oldu?" diye sordu. Annesi gülümseyerek "Kardeşin iyileşti. Hastanede yarım saat kaldık. Doktor ateş düşürücü bir iğne yaptı. Sonra eve geldik. Ama bence kardeşini asıl iyileştiren, senin ona aldığın hediyeydi. Şimdi salonda onunla oynuyor. Sen çok düşünceli bir ağabeysin. Biz de başına bir şey geldi zannettik, meğer kardeşine hediye almak için gecikmişsin." dedi.

Tarık pişman bir yüz ifadesiyle annesine baktı. Kardeşiyse her şeyden habersiz, Tarık'ın aldığı uzaktan kumandalı arabayla oynarken abisine gülümsüyordu.

HERKES VAZİFESİNİ YAPSA

Öğretmenimiz "Hazırlıklarınız tamam mı çocuklar, servisler gelmek üzere..." dediğinde heyecanımız zirveye çıkmıştı. Hepimiz hayatında ilk defa bir deniz altı gemisi görecektik. O güne kadar sadece filmlerde gördüğümüz deniz altıya dokunacak, içine girecek, hakkında bilmediğimiz ne varsa öğrenecektik.

Okul bahçemize giren ilk servisin korna sesiyle beraber, daha önce kararlaştırdığımız gibi çift sıra olarak dışarıya çıktık. Ellerimizde not defterleri vardı. Bazı arkadaşlarımızın fotoğraf makinesi getirme isteğine öğretmenimiz izin vermemişti.

Çünkü ziyaret edeceğimiz deniz altı aynı zamanda bir savaş gemisiydi. Savaş gemilerinde de fotoğraf çekilmezdi.

On beş dakikalık kısa bir yolculuktan sonra bizi taşıyan servis limana ulaşmıştı. O kadar heyecanlıydık ki kimse birbiriyle konuşamıyor sadece deniz altıyı görmeye çalışıyorduk. Öğretmenimizin "Sakin olun çocuklar, daha önce kararlaştırdığımız kuralları unutmayın. Kimse gruptan ayrılmasın, sorularımızı sırayla soracağız, izin verilmeyen bölümlere girmeyeceğiz, izin verilmedikçe hiçbir şeye dokunmayacağız." dedi.

Bu kuralların ne kadar önemli olduğunu daha önce anlatmıştı öğretmenimiz. Onu dinledikten sonra hep birlikte "Tamam öğretmenim!" dedik.

Bizi kıyıda rehberimiz karşıladı. Rehberimiz bembeyaz elbiseli güler yüzlü tahminen otuz yaşlarında bir subaydı. Onu görünce hepimize bir güven geldi. Ona istediğimiz her şeyi sorabilirdik.

Rehber abimiz bize gülümseyerek "Hoş geldiniz çocuklar!" dedi. Hepimiz bir asker gibi "Hoş bulduk!" dedik. Bu şekilde davranmamızdan

memnun olmuştu rehber abimiz, yine gülümseyerek; "Şimdi gemimize gireceğiz." dedi. "Yalnız girerken dikkat etmelisiniz. Çünkü merdiven diktir, ayağınız kayabilir."

Rehber abimiz önde, biz arkada gemiye girdik. Daha doğrusu indik. Ne kadar dikti gerçekten o merdiven. Sonradan düşündük ki böyle olmak zorunda, yoksa deniz altıya da yan kapıdan girilmez ki.

İçeride birçok asker vardı. Bazıları geminin içinde tamir işleriyle uğraşıyorlardı. Hemen yanımda bulunan rehberimize "Deniz altı limana demirledikten sonra herkes şehre gezmeye çıkmadı mı?" dedim. "Hayır!" dedi. "Herkes çıkarsa gemide yapılması gereken işler aksayabilir. Bir kısmı çıktı. Onlar dönünce şimdi çalışanlar çıkacak."

Rehberimiz bu arada bizlere dönerek, "Burası yatakhaneler çocuklar!" dedi. Demir bir kapıdan içeriye baktığımızda gözlerimize inanamadık. Neredeyse bir insanın ancak sığabileceği ama şöyle yatağına oturup arkadaşlarıyla sohbet etmesine imkan olmayan darlıkta ranzalar vardı. "Bu dar yataklarda mı yatıyorsunuz?" dedim hayretle

rehberimize. "Evet" dedi gülümseyerek. "Alıştık, bir zorluk olmuyor. "

Koridor boyunca gezimiz devam ederken bir şey dikkatimi çekti. Karşılaştığımız askerler, filmlerde gördüğümüz askerler gibi birbirini görünce hazır ola geçip selam çakmıyorlardı. Bunu da sordum rehberimize. O, bütün arkadaşlarımın da duyacağı şekilde şu cevabı verdi. "Burada bizler, bu küçücük mekanı paylaşan ve birbirlerine ihtiyacı olan insanlarız, aramızda abi-kardeş ilişkisi vardır. Her zaman astlar üstlerine saygılıdır ama daha önemlisi herkesin görevini en iyi şekilde yapmasıdır. Çünkü bir kişi görevini yapmazsa zararını herkes görür." Rehber abimizin bu güzel cevabını daha sonra sınıfta yazacağım kompozisyonda kullanmak üzere hemen not ettim.

Daha sonra denizaltının yemekhanesini, kumanda odasını ve kafeteryasını ziyaret ettik. Hepsi de küçücüktü. Fakat deniz altıda yaşayan hiç kimsede bu durumdan şikayet eder bir hal yoktu. Herkes hayatından memnundu.

Ziyaretimizi tamamlayıp dışarı çıktığımızda dünya bana birden bir deniz altı gibi göründü.

Rehberimizin sözleri de kulaklarımda çınlıyordu. Acaba onun sözlerini şu şekilde söylemek yanlış olur muydu."Hepimiz aynı ülkeyi aynı dünyayı paylaşan ve birbirine ihtiyacı olan insanlarız. Aramızda Âdem Peygamber'den gelen bir kardeşlik vardır. Herkes bu kardeşliğin devamı için elinden geleni yaparsa dünya daha yaşanır olur."

Ne dersiniz arkadaşlar? Rehberimizin sözleri böyle de söylenebilir mi?

HERKESE KENDİ ADIYLA

Şaban bütün arkadaşları tarafından sevilen, başarılı bir öğrenciydi. Annesi ve babası da Şaban'la gurur duyarlar, onun ileride başarılı ve örnek bir insan olacağına inanırlardı.

Okullar açılalı henüz bir hafta olmuştu. Şaban ve arkadaşları sınıfta serbest okuma yapıyor, öğretmenleri de ders defterini dolduruyordu. Bir ara Şaban parmak kaldırdı ve "Öğretmenim bir şey söyleyebilir miyim?" diye seslendi. Öğretmeni deftere yazması gerekenleri tamamlamıştı. "Buyur Şaban!" dedi.

Şaban saygılı bir şekilde,

"Öğretmenim, arkadaşlarımdan bir ricam olacak." dedi. Öğretmeni, Şaban'ın önemli bir şey söyleyeceğini anlamıştı. "Tabi niye olmasın!" dedi. Sonra da sınıfa dönerek "Arkadaşınız size bir şey söylemek istiyor çocuklar. Beş dakika okumaya ara verebilir misiniz acaba?"

Arkadaşları da merak etmişler, birer ikişer okudukları kitaplardan başlarını kaldırmışlardı.

Şaban konuşmasına devam etti. "Arkadaşlar, biliyorsunuz benim iki adım var. Babam, hem annemin babasının adını, hem de kendi babasının adını bana isim olarak vermiş. Bazı arkadaşlarım da biliyorlar. Benim ikinci adım Mehmet'tir." dedi.

Öğretmeni de arkadaşları da Şaban'ın ne diyeceğini merak etmişlerdi. Şaban konuşmasına devam etti. "Tüm arkadaşlarımın bana bundan sonra Mehmet ismimle hitap etmesini istiyorum"

Sınıfta herkes Şaban'ın dediklerini anlamaya çalışarak birbirinin yüzüne bakıyordu.

Sessizliği bozan öğretmenleri Melek Hanım oldu. Sevecen bir sesle ona "Mehmet de senin ismin

olduğuna göre, bu ismi kullanmak senin en tabii hakkın. Fakat biz sana birinci sınıftan beri Şaban diye hitap ediyoruz. Bu kararı almanda özel bir sebebin olmalı." dedi.

Bütün sınıf dikkat kesilmiş Şaban'ın bu isteğinin arkasındaki sebebi anlamaya çalışıyordu. Sessizliği sınıfın en arkasında oturan Levent bozdu. Melek Hanıma " Öğretmenim izin verirseniz bir şey söylemek istiyorum" dedi. Öğretmeninin izin vermesiyle de oldukça üzgün bir ses tonuyla konuşmaya başladı.

"Şaban arkadaşımın bu kararı almasının sebebi benim." dedi. Bu söz hem Melek Hanım'ı hem de sınıfı şaşırtmıştı. "Melek Hanım "Nasıl yani?" diyebildi.

Levent devam etti.

"Öğretmenim, ben Şaban arkadaşıma, seyrettiğim bir filmden etkilenerek bir lâkap taktım. Fakat bunun, arkadaşımı bu kadar üzeceğini bilmiyordum. Sadece şaka yapmak istemiştim. Ondan ve sizden özür diliyorum. Bundan sonra kimseye lâkap takmayacağım."

Konu anlaşılmıştı. Şaban kötü bir lâkapla anılmamak için bu ismini artık kullanmak istemiyordu.

Öğretmenleri Melek Hanım,

Tamam çocuklar dedi "Anlaşıldı. Bir arkadaşınız sonunu düşünmeden yanlış bir söz söylemiş, bu da başka bir arkadaşınızı oldukça üzmüş. Unutmayın anne babanız sizlere isim koymak için kaç gün düşündüler. Büyüklere danıştılar. Sizlere en güzel isimleri verdiler. Kimsenin kimseye başka bir isimle hitap etmeye, hele hele kötü lâkap takmaya hakkı yok. Şimdi herkes bu davranışın yanlışlığını anladığına göre burada söz verelim. Kimseye adından başka bir isimle hitap etmeyelim. Olur mu?

Bütün sınıf toplu hâlde "Söz "dedi. Bundan böyle kimse kimseye lâkap takmayacak herkese kendi adıyla hitap edecektik..

İMZANIN DEĞERİ

Haberlerin başından beri ekranın altından geçen "Ünlü ressama ait tablo, ne kadara alıcı buldu? Az sonra!" ifadesi üzerine, ailecek bir tahmin yarışına girmiştik. "En az on bin liradır ." dedi babam.

Ben, anormal bir rakam söyleyip gülünç duruma düşmemek için, ona yakın bir rakam söyledim. "Taş çatlasa on beş bin liradır." dedim. Ama kardeşimin böyle bir endişesi yoktu. Bilgiç bir tavırla: "Küçücük bir tablo, ne kadar boya masrafı olmuştur ki, bezinin fiyatını da eklesek en fazla bin lira eder." dedi. Tam "İlahi Levent, amma fiyat biçtin ha! Böyle değerli bir tablo hiç bin lira olur mu?" diyecektim ki, annem "Levent haklı, etse etse, bin lira eder, belki biraz kaliteli boya kullanılmıştır; o zaman da bin beş yüz lirayı ancak bulur." demez mi! Şaşkınlığım

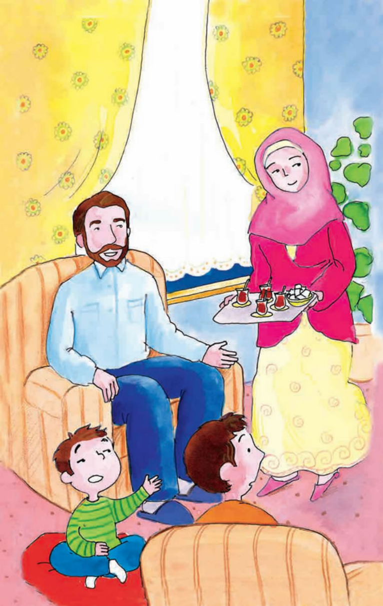
bir buçuk kat daha arttı. Neyse ki, kırk beş dakika süren "Az sonra!" bitti ve sıra, tablonun kaça satıldığının söylenmesine geldi: "Evet sayın seyirciler, ünlü ressamın, 'Süt Sağan Köylü Kadın' tablosu tam 60 bin liraya alıcı buldu."

– Aman Allah'ım! Tablo 60 bine mi satılmış? Üstteki cümle bana aitti. Babam özneyi sona aldı: "Altmış bine mi satılmış tablo!" Annem, tamamen kendine ait bir cümle kurdu: "Kim vermiş acaba o kadar parayı?" Kardeşim ise, tabloya verdiği fiyatta ısrarlıydı: "Ben olsam bin liradan bir kuruş fazla vermezdim."

Hiçbirimiz tablonun satış rakamını tahmin edememiştik. Şaşkınlığımız biraz geçer gibi olduktan sonra, babam televizyon kumandasını aldı.

– Haberler de bitti galiba. Televizyonu kapatalım mı diye sordu. Bunun anlamı, "Sizinle biraz konuşalım." demekti.

– Tabi baba diye cevap verdi Levent. Bu arada annem mutfaktan, "Çay demlendi, getireyim mi?" diye seslendi. (ben bu tabloyu daha çok seviyorum; birbirleriyle sohbet ederken çay içen aile tablosu) Aslında, Ramazan ve ben tablonun çok yüksek bir

rakama satılacağını tahmin etmiştik, ama demek ki, alıcılar arasındaki rekabet fiyatı oldukça artırmış diyerek söze başladı babam. "Ama Levent'in tahmini de mantıksız sayılmaz."

– Nasıl yani dedim babama. Meşhur tabloya biçilen bin lira nasıl mantıklı olabilir ki?

– Fiyat belirlemedeki kriterler açısından baktığımızda mantıklı gibi. Levent, tablonun değerini, üzerindeki boya ve kullanılan bezi hesaba katarak belirledi. Bu durumda fiyatı bin lirayı ancak bulurdu tablonun; ama onun hesaba katmadığı bir şey vardı.

– Ben hepsini düşünmüştüm aslında diye söze girdi Levent. Hesaba katmadığımız ne olabilir ki?

– İmza dedi babam.

– İmza mı, dedi Levent.

Annem bir şey demedi. Göz ucuyla Levent'e baktı.

– Evet imza diye devam etti babam. Tabloyu değerli yapan o tablodaki imzadır. Söyler misiniz? Gerçeğinden ancak işin uzmanları tarafından ayrılabilen sahte tablolar, niçin değerli kabul edilmiyor, imha ediliyor?

– İmzadan mı dedi merakla Levent.

– Tabi ki, tablonun bizzat kendisi de, ressamını hatırlattığı ve ressamının çizgilerini taşıdığı için bir imzadır. Meselâ insan olarak seni ele alalım. Biliyor musun vücudun nelerden oluşuyor?

– Neden olacak, etten kemikten babacığım.

– Peki, insanı etine kemiğine göre değerlendirsek ne kadar eder?

– Pek fazla bir şey etmez herhalde.

– Madde olarak pek fazla değeri olmayan insan, yaratıcısının, üzerindeki imzalarıyla büyük bir değer kazanır. Maddenin kıymetiyle, sanatın kıymeti her zaman eşit olmaz.

Bazen beş kuruşluk bir demir, üzerindeki sanattan dolayı beş lira kıymetine çıkar. İnsan da, kaş, göz, el, ayak gibi organları; sevgi, şefkat, merhamet gibi duygularıyla, ona bunları verenin imzasını taşır. İnsanı Allah'ın yarattığını kabul eden, onun üzerindeki sanatları da görür. Eğer bir yaratıcıyı kabul etmezsek, haberlerdeki tabloya değer biçerken düştüğümüz hataya düşeriz. Değerini boyasıyla beziyle hesaplarız.

– Ben öyle yaptım değil mi babacığım dedi Levent üzüntüyle.

Babam:

– Sen yaratıcının sanatlarını üzerinde taşıyan çok değerli bir tablosun, diyerek Levent'in sırtını sıvazlarken, annem çaylarımızı tazeliyordu.

DUMAN ALTI OLDUM

İlk hayal kırıklığını, düşüncemi anneme açtığımda yaşadım. "Anne, ben kütüphaneye gidiyorum." Bu sözüm üzerine annemin bana öyle bir bakışı vardı ki sormayın. Ardından sordu. "Oğlum okullar kapalı, kütüphaneye öğretmen ödev verince gidilir. Tatilde kütüphanede ne yapacaksın?" Benim cevabım çok kısa oldu tabi. "Kitap okuyacağım."

Annem hakkında yanlış düşünmenizi istemem. Ama bazı şeyleri açıkladığımda onun o kadar da haksız olmadığını, hatta benim biraz anormal olduğumu düşüneceksiniz. Ama olsun. Ben kendimin ne olduğunu biliyorum ya.

Neyse efendim fazla uzatmayayım. Mevsim yaz, aylardan temmuz. Bizim ilçe de, göl kenarında tam bir tatil yeri. İlçe halkı tam anlamıyla göle akmış. Yüzüyorlar, piknik yapıyorlar, göl kenarındaki çay bahçelerinde püfür püfür esen rüzgarın ve gölgenin tadını çıkarıyorlar.

Tam da böyle bir yerde ve zamanda anneme "Anne ben kütüphaneye gidiyorum." diyorum. Siz olsanız bana ne cevap verirsiniz. Neyse siz en iyisi bana bir şey demeyin. Ben, annemin verdiği cevabı düşünerek kütüphanenin yolunu tuttum. Ama o da ne! Kütüphane kapalı. Kapısında pazar ve pazartesi günleri kapalı olduğunu yazıyor. Allah Allah diyorum içimden. Hadi Pazar gününü anladık da Pazartesi neden kapalı!

Yapacak bir şey yok. Eve dönüşte "Ne o, çabuk döndün." diyor annem. Biraz da hayal kırıklığına uğramış bir halde "Niçin söylemediniz kütüphane kapalıymış, diye hafiften kızıyorum."

Ama vazgeçmek yok! İş inada bindi, ertesi sabah erkenden kütüphanenin yolunu tutuyorum. Kütüphanenin giriş kapısının tam karşısında küçük mağazalar var. Mağazaların kapı önlerinde de tavla oynamakta olan dükkân sahipleri. Benim

karşıdan geldiğimi görünce önce müşteri olduğumu zannediyorlar. Ama kütüphane kapısına doğru yöneldiğimi görünce hayal kırıklığına uğruyorlar. Sonra da aralarında bir fısıltı. "Kitap hastası herhalde! Dün de geldi, kapalı bulunca geri döndü."

Önemsemiyorum tabi. Hem kitap hastası denilmek hoşuma gidiyor. Neyse onlar müşteri bekleye dursun. Kütüphanenin taş merdivenlerini tırmanıyorum. Her adımımla birlikte kitap kokusu da içime dolmaya başlıyor. İşte ben bu kokuyu çok seviyorum. Kim bilir biraz sonra ne dünyalar açılacak karşımda. Bilirsiniz her kitap bir dünyadır. (Bu sözü daha sonra günlüğüme kendi vecizem olarak kaydedeceğim.)

Uzun bir koridor ve her biri kitaplarla dolu odalar, işte kütüphane. Kütüphane memurunun odası neresi acaba? Herhâlde yanık bir türkü sesi gelen oda olacak. Oraya yöneliyorum. Evet orasıymış. Ön kısmına demirbaş numarası yazılmış bir tahta masa, masada sigara dumanından zor seçilen otuz beş kırk yaşlarında bir adam ve sesi sonuna kadar açılmış bir eski radyo.

Memur bulmaca çözüyor. Ona sesimi duyurmak için yüksek sesle bağırmak zorunda kalıyorum.

"Ben kitap okumaya geldim de!" "Hangi kitabı?" diye o da bağırarak soruyor. "Yok, yani özel bir kitap değil. Bütün kitaplara bakacağım sonra ilgimi çekenlerden birini okuyacağım." "Tamam" diyor aynı yüksek sesle. "Hangisini istersen okuyabilirsin!"

İyi! Kütüphane memurundan izin aldık. Başlıyorum kitapları incelemeye. "Gelenek ve göreneklerimizin edebiyata yansımaları" Evet benim için ilginç bir konu. Bakalım yüz yıllardır Anadolu'da yaşayan geleneklerimiz edebiyatımızda nasıl işlenmiş.

Başlıyorum okumaya. Ama anlayamıyorum ki. Hayır konunun zorluğundan değil. Anlamama engel olan şey sonuna kadar açılmış olan radyodaki yanık türkü. Yanlış anlamayın, türkülerimizi çok seviyorum. Ama türkü dinlemek için gelmedim ki kütüphaneye. Evde de dinleyebilirdim. Buraya kitap okumaya geldim. Peki bunu kütüphane memuruna nasıl söyleyeceğim. Yüzüme de bakmıyor.

Yanına kadar gidip, radyonun sesini biraz kapatıp kapatamayacağını soruyorum. Tabi diyor

ve sesi biraz azaltıyor. Neyse sonunda kütüphanedeki ses biraz azalıyor. Aslında kütüphanede hiç ses olmasa daha iyi olurdu ama buna da şükür. Yerime oturup tekrar kitabı okumaya başlıyorum.

Bu sefer de beni bir öksürük tutmuyor mu? Yok hasta filan değilim. Ama ardı arkası kesilmiyor öksürüğümün. Ben neden öksürdüğümü biliyorum da kütüphane memurunun da anlamasını istiyorum. Çünkü beni öksürten odayı kaplamış olan sigara dumanı. Elimle dumanı dağıtmaya çalışıyorum ama boşuna. Çünkü kaynağından sürekli çıkıyor.

Artık daha fazla dayanamıyorum. Kütüphane memuruna tekrar gidip sigaranızı da söndürür müsünüz desem, "Kardeşim radyoyu kapat dedin kapattım, şimdi de sigarayı mı söndüreyim?" demesinden çekinerek usulca aldığım kitabı yerine koyuyor ve kütüphaneden ayrılıyorum.

Yolumun üzerindeki İnternet kafelere bakıyorum, tıka basa dolu. Oralardan da müzik sesi geliyor. Duman da vapur bacasından çıkar gibi çıkıyor.

Yolda annemin kütüphaneden niçin erken geldin sorusuna vereceğim cevabı düşünüyorum.

AGIK

SİZ NERELİSİNİZ

İnsan, aklına fazla güvenmemeli. Marketten alacağı şeyleri not etmeli. Ne demiş büyüklerimiz: "Alim unutmuş, kalem unutmamış."

Bunları düşüne düşüne, unutmuş olduğum yoğurdu almak için markete doğru gidiyordum. Bir anda mahallenin çocuklarının sesleriyle kendime geldim.

Baştan yanlarından geçip gidecektim, ama sözlerine kulak verince ortada ciddi bir durum olduğunu hemen anladım.

– Japon! Japon! Siz Japon kızı mısınız? Sizi futbolda nasıl yendik ama!

Siz de anlamış olmalısınız… Yan mahalledeki öğrenci yurdunda kaldıklarını tahmin ettiğim iki ablanın arkasına, en az beş çocuk takılmıştı.

Ablalar ise, bir yandan gülümsüyor bir yandan da onlara cevap yetiştirmeye çalışıyorlardı.

– Hayır biz Japon değiliz.

– O zaman Güney Korelisiniz!

– Güney Koreli de değiliz!

– Niçin gözleriniz öyle o zaman?

– Allah'tan!

– Where are You From?

– O ne demek?

– Yani nerelisiniz?

– Türkçe sorsanız ya, biz Türkçe biliyoruz

– Tamam o zaman, nerelisiniz?

– Moğolistanlıyız. Biz de size birkaç soru sorabilir miyiz?

– Bize mi? Tamam sorabilirsiniz.

– Siz evinize gelen misafirlere bu şekilde davranıyor musunuz? Onlar, evinize geldiğinde alay ediyor musunuz?

– Hayır etmiyoruz!

– Biz de Türkiye'de misafiriz, Türkiye de sizin eviniz sayılır değil mi?

– Evet

– O zaman niçin bizim arkamızdan koşup, bize bu şekilde davranıyorsunuz?

Bu soru ablaların arkasından koşan beş çocuğu bir an duraklatmıştı. Verecek cevap bulamamışlardı.

Unutmuş olduğum yoğurdu almak için markete girerken, çocukların özür dilediklerini, ablaların da onların yanaklarını okşadıklarını gördüm.

MAHALLENİN UYANIĞI

Bir de ballandıra ballandıra anlatmaz mı yanına gelen yaşlıyı görünce otobüste uyuma numarası yaptığını! Kimden mi bahsediyorum? Arkadaşım Levent'ten tabi.

Yaptıkları bini aştı. Adı "mahallenin uyanığı"na çıktı, ama kimin umurunda... Ona sorarsanız başkaları böyle uyanıklıklar yapamadıkları için kendisini kıskanıyorlar. Ama birgün başına öyle bir şey gelecek ki bütün yaptıklarından pişman olacak.

Kaç kere karşıma aldım. "Bak arkadaşım!" dedim. "Vazgeç bu davranışlarından!" dedim. "Artık kimse senin acelen olduğundan dolayı sıranın önüne geçmen gerektiğine, otobüse biner

binmez deliksiz bir uykuya dalmana, biletsiz binip 'Yanıma para almayı unutmuşum' demene inanmıyor."

Ben güzel güzel bunları söylüyorum ama Levent bunları önemsemiyor ki! O da bana hep aynı şeyleri söylüyor. "İnanmasınlar ben işimi hallediyorum ya. Uyanık olacaksın uyanık." "Uyanıklık başkalarını kandırmak mıdır?" diyeceğim ama her defasında koşarak yanımdan uzaklaşıyor.

İnanın kendisi en sevdiğim arkadaşlarımdandır. Böyle değildi önceleri. Ama ben biliyorum niçin bu hale geldiğini. Kötü arkadaşlar yüzünden. Ben de onların arasına gireyim de en azından Levent'i kontrol etmiş olurum diye düşündüm ama, beni aralarına almak istemediler. Sebepleri de neymiş biliyor musunuz? Grupları çok kalabalık oluyormuş. Maç yapacak olsalar ben fazla olurmuşum. Havadan sebepler işte.

Bir gece ödevlerimi yapmış yine annemle Levent'in davranışlarını konuşuyorduk. Annem de üzülüyordu bu duruma. "Ne yapsın çocuk" diyordu. "Annesi Leyla hanım çalışıyor, Fikret bey de çalışıyor hatta bazen gece vardiyasına da kalıyor. Eee başka kardeşi de olmayınca..." "Ben varım ya

anne!" dedim. "Benimle de oynamak istemiyor ki... kaç kere söyledim ama beni güzel güzel dinledikten sonra benim gitmem lazım deyip hızla uzaklaşıyor.

Tam bu sırada kapının zili çaldı. Annem 'Kim olabilir?' der gibi benim yüzüme baktı. Vakit oldukça geç olmuştu. Gerçekten bu saatte gelen kim olabilirdi. Önce ben şaşkınlığımı atıp kapıya koştum. Gelen Leyla hanımmış. Levent'in annesi. Nefes nefeseydi. Bir şeyler söylemek istiyor ama konuşamıyordu.

Annem de bu sırada yanıma gelmişti. "Oğlum buyur etsene Leyla teyzeni. Kapıda niçin bekletiyorsun!" dedi. Yavaş yavaş Leyla teyzenin söyledikleri de anlaşılmaya başlamıştı. "Levent!" diyordu "Levent eve gelmedi.!" "Ne!" dedi annem, "Bu saate kadar Levent eve gelmedi mi?" Benim gözüm salondaki saate gitti. Saat on buçuğu gösteriyordu. Leyla teyzem konuşmasına devam etti. "Hakan aklıma geldi, belki hakan biliyordur nerede olduğunu diye sormaya geldim." dedi. Annem bana baktı. Ama ben de bilmiyordum ki. Sadece ikinci teneffüste kantinde simit yerken görmüştüm, bir daha da görmedim.

"Polise telefon ettiniz mi?" dedi annem. Bu sözü duyan Leyla teyze iyice kendini bıraktı. "Polis mi?" dedi. "Benim yavrumun başına neler geldi! Şimdi nerelerdedir benim yavrum!" diye avazı çıktığı kadar ağlamaya başladı.

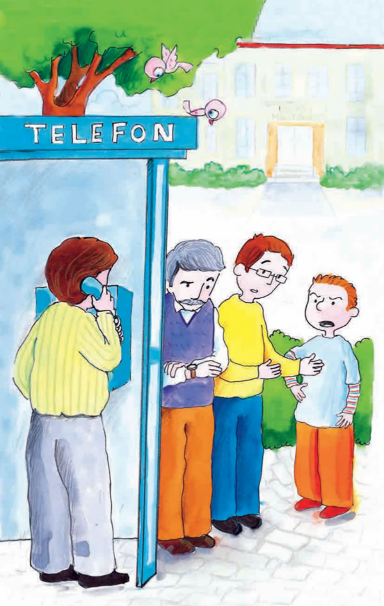
Tam bu sırada mahallenin köşesinden bize doğru ilerleyen bir gölge belirdi. Biri geliyordu bizim eve doğru. Ama görünüşe bakılırsa oldukça yorgundu, çünkü bazen zigzaglar çizerek ilerliyor, bazen de duvara yaslanıp dinleniyordu.

O anda aklıma bu kişinin levent olabileceği geldi. Leyla teyzenin yüzü bize dönük olduğundan gelen kişiyi göremiyordu. Anneme sarılmış ağlıyordu. Gelenin kim olduğuna tam emin olmadan da bir şey söylemek istemiyordum. "A Levent! İşte geliyor!" desem ve gelen de başka biri olsa her halde Leyla teyzenin yüreğine inerdi. Gelen kişi sokak lambasının altına geldiği anda kimliği ortaya çıktı. Evet yanılmamıştım, gelen Levent'ti. Artık Levent'in geldiğini müjdeleyebilirdim. "Müjde Leyla teyze!" dedim. "Levent geldi! İşte orada!"

Önce inanmamış gibi bir ifadeyle yüzüme baktı. Sonra da annemi bırakıp yavaş yavaş geriye

döndü. Leventi o da görmüştü. Aynı anda bir çığlık attı. "Levent, yavrum!" diye.

On dakika sonra, ben, annem, Leyla teyze ve Levent oturma odamızdaydık. Levent başından geçenleri tek tek anlattı. Okul çıkışı arkadaşlarıyla sinemaya gitmişler. Filmin bitiminde son otobüse zor yetişmiş. Yorgun yorgun otobüse binince de gerçekten uyuyakalmış. Bana her zaman "Uyanık olacaksın!" diyen, otobüslerde uyuma numarası yapan mahallenin uyanığı, son durakta şoförün sesiyle uyanmış. Oradan beri de yürüyerek geliyormuş.

TELEFON

NEREDE YANLIŞ YAPTIM Kİ

Hastanenin bahçesindeki telefon kulübesinin yanına geldiğimde sırada sadece iki kişi vardı. Beklemeye başladım. Telefonla konuşan kişi belli ki önemli bir konudan bahsediyordu. Bazen el kol hareketleri yapıyor bazen sesini yükseltiyor, bazen de dakikalarca hiç konuşmadan dinliyordu.

Sırada önümde olan kişi, hafifçe kulağıma eğilerek,

– Tam on iki dakikadır konuşuyor, dedi.

– Ne! On iki dakika mı? Hastahanenin önündeki telefonla bu kişi on iki dakikadan beri konuşuyor öyle mi?

– Valla öyle! Tam on iki dakikadır konuşuyor. Benim de annem hastanede yatıyor. Saat birde kardeşim gelecek. Gelirken bazı şeyler getirmesini isteyecektim, ama on dakikadır bekliyorum. İçerideki arkadaş biraz daha konuşursa, kardeşim evden çıkmış olacak. Böylece lâzım olan şeyleri getiremeyecek.

– Çok ayıp! Böyle düşüncesizlik de olmaz ki. Sen hastahane gibi bir yerde dakikalarca telefonu meşgûl et, dedim kızgınlıkla.

Yaklaşık üç dakika daha geçmişti ki içerideki kişi konuşmasını bitirdi. Telefonu kapatırken ne diyordu biliyor musunuz. "Daha sonra ben sana uzun uzun anlatırım."

Beyefendi kısa kesmek zorunda kalmış. Hele bir de çıkarken bizim yüzümüze ters ters bakışı vardı ki; sanki on beş dakika boyunca telefonu meşgûl eden bizdik.

Benim önümdeki arkadaş kulübeye girdiğinde, acelesi yüzünden okunuyordu. Telefonu çevirdikten sonraki yüz ifadesinden anladığıma göre; kardeşini evden çıkmadan yakalayabilmişti. Sevindim

tabii buna. Gayet kısa konuştu. İşte medenî insan buna denir. Ne söyleyeceksen kısaca söyleyeceksin. Lâfı öyle mektup yazar gibi uzun uzun döndürüp dolaştırmayacaksın. Senin özel telefonun değil ki bu. Hem özel telefonun da olsa telefonda kısa konuşmak gerekir. Fazlası israftır.

Neyse sonunda sıra bana geldi. Bu sırada telefonla konuşmak için bekleyenler de çoğalmaya başlamıştı.

Telefon kulübesine girdim. Cebimden telefon edeceğim kişilerin listesini çıkardım. Listede sekiz kişi vardı. Birinci numarayı çevirdim. Hayret kimse telefonu açmıyordu. Neyse! Sırayla diğer numaraları arayayım, hepsiyle konuştuktan sonra açılmayan telefonları tekrar ararım, diye düşündüm.

İkinci çevirdiğim numara iş yerinden bir arkadaşımındı. Meşgûlmüş o sırada; "Beni on dakika sonra arayabilir misin?" dedi. "Tabi ararım." dedim arkadaşıma. Bu sırada dışarıya baktım. Bekleyenlerin sayısı sekize çıkmıştı. "Arkadaşımın meşgûliyeti bitene kadar kulübede bekleyeyim, çıkıp tekrar sıraya girersem yarım saatten önce sıra gelmez." dedim kendi kendime.

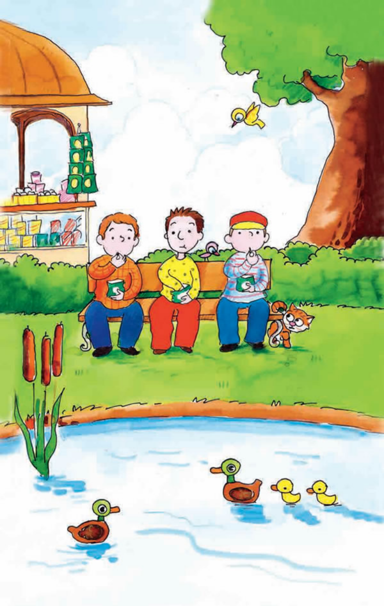
Bu arada listemdeki diğer arkadaşlarımı arayabilirdim. Üçüncü ve dördüncü numaralarda bir problem çıkmadı. Aradıklarım hemen çıktı; ama biraz şaşırdılar. Hastaneden aradığımı söyleyince endişeyle, "Hastanede ne işin var? Yoksa kötü bir şey mi oldu?" dediler. Bir şey olmadığını, sadece hastanenin doktorlarından birinin arkadaşım olduğunu, onu ziyarete geldiğimi, kendisi şu anda muayenede olduğundan, bu boş vaktimde arkadaşlarımı aramak istediğimi söyledim, ama bir türlü ikna olmuyorlardı.

Hatta bazıları "Sen hastaneden aradığına göre mutlaka önemli bir şey vardır. Söylemek istemiyorsun. Biz hemen oraya geliyoruz!" dediler. Israrla "Hayır önemli bir şey yok." dediysem de inandıramadım onları. Ama içten içe de mutlu oldum biliyor musunuz. Demek ki ben hastaneye düşmüş olsam, dostlarım beni yalnız bırakmayacaklar. Dost dediğin kara günde belli olur zaten.

Bu arada dışarıda bekleyenlere çaktırmadan, saatime baktım. On dakika geçmişti. Artık, aradığımda meşgûl olan arkadaşımı tekrar arayabilirim diye düşündüm. Dışarıdaki insanların sayısı hayli artmıştı. "Böyle davranmakla akıllılık

ettim." dedim içimden. Kulübeden çıkıp arkadaşımın meşgûliyetinin bitmesini bekleseydim, ben de şimdi sırada bekliyor olacaktım.

Arkadaşımla konuşmam beş dakika bile sürmedi. Ama ben kulübeden çıkarken dışarıdaki insanların niçin bana kızgın kızgın baktıklarını anlayamadım doğrusu.

SONUNDA BULDUM

Her görene açıklama yapmaktan bıkmıştım. Hayır açıklamak bir şey değildi de bana gülecеklerini adım gibi biliyordum. Söyleyin Allah Aşkına! Yol boyunca elinde sıkı sıkı bir şey tutarak koşar adım yürüyen birini görseniz merak etmez misiniz ne var elinde diye. Üstelik o kişi elinde ne olduğunu söylemek istemiyorsa merakınız iyice artmaz mı?

Durun, sizi de meraklandırdım galiba. Biraz nefes alayım anlatacağım ne olduğunu. O gün ikindiden sonra, ilçemizin kenarındaki gölün kıyısındaki banklara oturup arkadaşlarımla çekirdek yemeye başladık. Bu çekirdeğin ne kötü bir alışkanlık olduğunu bilirsiniz. Hani insan, elli defa boş

olarak elini kaldırıp indirse kolu yorulur da; yüzlerce kez çekirdek yemek için elini ağzına götürse hiç yorulmaz, daha doğrusu yorulduğunu anlamaz.

Ne diyordum... Evet... O gün caddede niçin elimde bir şey saklayarak koşar adım yürüdüğümden bahsediyordum. En iyisi en başından başlayayım anlatmaya.

Bir Pazar günüydü. Arkadaşlarımla gölün kenarında yürüyorduk. Bir ara arkadaşım Davut, "Arkadaşlar bakın göl kenarındaki banklar boş." dedi. Bu cümlenin anlamını biliyorduk. "Gelin oraya oturalım, otururken de çekirdek yeriz." demekti. Birbirimizin yüzüne baktık. Kimse itiraz etmedi. Demek ki gidebilirdik. Zaten yürümekten de yorulmuştuk. Hemen yolun kenarındaki sahil büfesinden çekirdek alıp banklardan birine oturduk.

Televizyonlarda karşılaşmaya hazırlanan sporcuları görmüşsünüzdür. Ellerine bir ağırlık alırlar. Sonra bu ağırlığı kaldırıp indirirler. Kol kaslarını geliştirmektir niyetleri. Bizi de karşıdan gören, kol kaslarımızı geliştirmeye çalıştığımızı zannederdi. Kolumuz sürekli kalkıp iniyordu. Parmaklarımızın

arasında bir çekirdek. Ağzımızdan dönüşte tam orta noktada savrulan kabuklar. Hani düşünülerek yapılsa karıştırır insan. Kabuğu bile atabilir ağzına.

Hiçbirimiz karıştırıp kabuğu ağzına atmıyordu. Hatta ben kabukları yere bile atmıyordum. Burada, sizin huzurunuzda ilçemizin belediyesine sitem etmek istiyorum. Gezmeye gelen insanlar oturup dinlensin, gölü seyretsin diye banklar yap. Sonra da orada oturan insanların çekirdek yiyebileceğini ve yedikleri çekirdeği nereye atabileceklerini hesap edip çöp kutusu koyma.

Ee... Belediyemiz çöp kutusu koymayı unutmuş diye çekirdekleri kabukları ile yiyecek değilim ya. Yere de atamam. Mecburen kabukları elimde biriktirmeye başladım. Bir yandan da elimdeki çekirdek kabuklarını arkadaşlarımdan gizlemeye çalışıyorum. Görseler ne diyeceklerini adım gibi biliyorum. "Hayrola Yusuf! Kabuk koleksiyonu mu yapacaksın!"

Ne diyordum... Evet... Arkadaşlarımla ben, aynen karşılaşmaya hazırlanan sporcuların kollarını indirip kaldırdıkları gibi çekirdek yiyorduk.

Ama ben onlardan biraz farklı yapıyordum bu işi. Çekirdeği kağıdın içinden alıp ağza götürmeye kadar olan kısım aynı. Fark kabuğu savurmada. Daha doğrusu benim kabuğu savurmayıp elimde biriktirmemde. Ama elimin de bir kabuk biriktirme kapasitesi var değil mi. On, bilemedin on beş çekirdekten sonra dolacak. Bu endişeyle bir yandan çekirdek yiyor bir yandan da çekirdek kağıdının içine bakıyordum. Tam bu sırada arkadaşlarımdan biri. "Arkadaşlar ben müsaade isteyeceğim." dedi. Köye gideceklermiş. Acele eve gitmesi gerekiyormuş. Tamam, dedim içimden, bu çekirdek faslı bitti. Çünkü bir kişi giderse grup dağılır.

Ardından ben izin istedim. "Arkadaşlar benim de evde olmam gerekiyor." dedim. Tabi derdim arkadaşlarım görmeden elimdeki çekirdek kabuklarından kurtulmaktı. Bunun için acele bir çöp kutusu bulmalıydım.

Ama nereden bilecektim asıl çilemin arkadaşlarımın yanından ayrıldıktan sonra başlayacağını. İlçemiz küçük. Herkes birbirini tanıyor. Yolda kiminle karşılaşsam. "Hayrola Yusuf ne saklıyorsun elinde, yoksa yolda bir şey mi buldun?" diye

soruyorlar. Hayır bir şey bulmadım, diyorum. Bu sefer de "O zaman elini aç da görelim.' diyorlar. Elimi açsam ne olacak. Bir avuç çekirdek kabuğu. Önce garip garip bakacaklar. Sonra gülecekler.

Başladım acelem varmış gibi koşar adım yürümeye. Böyle olunca en azından acelesi var diye beni yolda lafa tutmazlardı. Sonunda on beş dakikadan beri aradığımı gördüm, İlerideki telefon direğinin yanındaydı aradığım. Hayatımda bir çöp kutusunun beni bu kadar mutlu edeceğini hiç düşünmemiştim.

TERZİ

Terzi prova yaparken, babama baktım. Nasıl da hiç itiraz etmeden terzinin dediklerini yapıyordu.

– Kolunuzu kaldırın Mustafa Bey!

– Tabi!

– Şu kısım biraz uzun olmuş, keseceğim.

– Siz bilirsiniz!

– Dik durun, ölçü yanlış olur yoksa!

– Duruyorum.

– Tamam, hiç kıpırdamayın!

Provadan sonra, eve dönerken göz ucuyla babamı kontrol ediyordum. Fabrikada, altmış kişinin amirliğini yapan babam, nasıl da, gencecik bir terzinin her dediğini yapmış, bir kerecik bile, "Hayır öyle yapmayın, şu şekilde yapın?" dememişti.

Ben bunları düşünürken, babam,

– Nida dedi, ister misin, Levent eniştemi ziyaret edelim, geçen akşam teyzen, eniştenin biraz rahatsız olduğunu söylemişti.

– Tabi baba dedim, inşallah, önemli bir şeyi yoktur.

– Zannetmiyorum, soğuk algınlığı olmalı. Biliyorsun mevsim değişikliği, havaların bir günü bir gününü tutmuyor.

Gülden teyzemlerin evi, bizim sokağın iki sokak aşağısındaydı. Benimle yaşıt bir kızları vardı. İçimden, Levent eniştemin rahatsızlığının ciddi olmaması için dua ediyordum. Böyle olunca, kızları Gülsen'le oyun oynayabilirdim.

Yaklaşık on dakika sonra, Gülden teyzemlerin evine vardık. Bize kapıyı Gülsen açtı, onun neşeli halini görünce biraz rahatladım. Demek ki, eniştem o kadar da hasta değildi.

İçeriye geçtik. Teyzem,

– Hoş geldiniz, Levent Bey salonda çekyatta, buyurun, dedi.

Babamla beraber salona girdik. Eniştem bizi görünce uzandığı yerden kalkmak istedi.

Babam müdahale etti.

– Dur Levent, rahatsız olma Allah aşkına! Hem bu ne hâl? Daha iki sabah önce koşmadık mı seninle?

– Zaten ondan sonra rahatsızlandım ya Veysel, galiba terliyken rüzgâr çarptı.

– Neyse, iyisin ya şimdi?

– Allah'a şükür, biraz kırgınlık var ama her şey O'ndan.

– Doğru, hastalık da O'ndan şifa da.

Bu arada teyzem girdi araya.

– Hiç şikâyet etmez dedi.

– Niçin edeceğim hanım, hangi organımız bize ait... Hangisini biz çalışıp kazandık... Elimiz, ayağımız, burnumuz gözümüz hepsi Allah'tan. Biraz ağrıyıp sızlasalar, kimi kime şikâyet edeceğiz?

– Tamam canım, bir şey demedim, tabii ki, Allah'tan. Allah kendi mülkünde istediğini yapar. Şikâyete elbette hakkımız yok. Bize şükür düşer.

– Bize şükür düşer diye devam etti babam; biz bir modeliz. O, keser biçer, uzun tutar, kısaltır, istediği elbiseyi üstümüzde dener. Diyemeyiz ki, benim hakkım şu elbiseydi, ya da kolu niçin kısa diye.

Babam bunları söylerken, adeta, terzideki davranışlarının sebebini açıklıyordu bana...

ÇOCUK
DOKTORU

KAPICI ÜCRETİ

Muayenehaneden çıkan kardeşim, doktorun kendisine söylediklerinden pek memnun olmamış gibiydi. Alnında boncuk boncuk biriken terler, görenlere muayeneden değil, koşmaktan geldiğini düşündürürdü. On beş dakikalık bir beklemenin verdiği merakla, "Ne oldu dedim, ne söyledi doktor?"

– Annemin söylediklerinin tersini, dedi. Yiyeceğini kıs, bu yaşta bu kadar kilolu olman çok tehlikeli, ileride kalıcı hastalıkların olabilir vb.

– Sahiden annemin dediklerinin tersiymiş dedim. O da, "Çok çok ye oğlum! Can boğazdan gelir, güçlü kuvvetli ve sağlıklı olmak istiyorsan çok yemelisin." diyordu. Şu terlerini de bir silelim. İçeride koşu bandı falan mı vardı?

– Yok, sadece elbiselerimi çıkardım ve tekrar giyindim. Ama artık her hareketim beni çok yoruyor. Zaten o sebepten geldik ya buraya.

– Evet. Biraz nefeslendiysen... Tam olarak anlatır mısın içeride olup bitenleri?

– Doktorun dediğine göre, ben kapıcıya fazla ücret vermişim. O da her geleni kabul etmiş. Hatta gelmek istemeyeni bile davet etmiş. Sonunda gördüğün gibi bu hale gelmişim. Midem karmakarışık, nefes darlığı var ve tansiyonum yükselmiş.

– Dur bir dakika, sözlerinden bir şey anlamadım. Ne kapıcısı? Ne ücreti? Ne ilgisi var bunların midenle, tansiyonla?

– Ben de anlamamıştım baştan. "Doktor bey bunları bana niçin anlatıyor?" diye sordum kendi kendime. Ama sonradan çözdüm bilmeceyi.

– Meraktan çatlatmadan bana da anlatacaksın değil mi?

– Tabi anlatacağım. Ama öğlen oldu, acıktık. İstersen bir pastane ya da kebapçıya gidelim. Hem karnımızı doyururuz hem de anlatırım.

– Tamam, şu köşede bir kebapçı var, oraya gidebiliriz.

* * *

– Ee anlat bakalım, kimmiş, neymiş bu kapıcı? Ne istiyormuş senin midenden?

– Anlatacağım da, önce siparişleri versek, garson da geliyor.

– Tamam, ben üç lahmacun, bir ayran alayım,. Yanında da salata... Sonra da birer porsiyon tatlı yeriz değil mi?

– Ben tatlı almayayım abi. Lahmacunu da bir tane istiyorum. Salata iki kişilik olsun, beraber yeriz.

– Bir dakika, üç lahmacundan aşağı yemezdin sen. Bu gün niçin bir tane?

– Kapıcıya hakkından fazla vermemek için?

– Anladım, sen bugün benimle oyun oynamaya kararlısın. Anlat bakalım şu kapıcı hikâyesini, iyice meraklandım.

– Abi, doktor dedi ki; Allah vücudumuzu mükemmel bir saray şeklinde yaratmış. Ağzımızdaki, tat alma duyusu bir kapıcı, sinirler ve damarlar da kapıcı ile mide arasında haberleşme kablolarıymış.

– Allah Allah, ne güzel benzetmeler bunlar. Ee sonra?

– Kapıya bir ziyaretçi geldiği zaman, kapıcı hemen damar ve sinirlerle mideye haber gönderiyormuş. Damar ve sinirler de, aldıkları cevaba göre, ya ziyaretçiyi kabul ediyorlar ya da reddediyorlarmış. Ama bu her zaman düzenli işlemiyormuş. Bazen problemler oluyormuş.

– Nasıl yani?

– Şöyle ki, kapıcı bazen mide istemese de ziyaretçiyi kabul ediyormuş. Tabi, gelenlerden fazla fazla ücret alarak.

– Bak sen kapıcının yaptığına, sonra ne oluyormuş peki?

– Ne olacak, olan vücut sarayına oluyormuş. Ziyaretçi kabul etmekten harap oluyormuş.

– Şimdi anlıyorum galiba doktorun ne demek istediğini.

– Ben de ancak hikâyenin sonunda anlayabildim abi. Bendeki fazla kilolar, midenin kabul etmeyip arka odalarda ağırladığı misafirlermiş meğer.

– Tabi, giriş ücretini kapıcının bol bol aldığı misafirler. Şey…Ben garsondan kaç lahmacun istemiştim.

– Zannediyorum üç abi. Bir de tatlı istemiştin.

– Garson bey! Ben sadece iki ziyaretçi, pardon lahmacun alayım. Tatlı da kalsın lütfen!

SUAT VE...

O Perşembe akşamı da aynı şekilde davranırsa kesin kararlıydım: Gidecektim yanına, bak Suat diyecektim; lütfen bana bu davranışının sebebini açıkla? Biz seninle arkadaş değil miyiz, neredeyse beş haftadan beri her perşembe yeniden tanışmıyor muyuz? Yoksa biz perşembeleri dost, diğer günler yabancı mıyız? Yoksa sen o kadar unutkan mısın ki, tanıştığın insanları bir gün sonra unutuyor, dışarıda onlara bir selamı bile çok görüyorsun?

Babamın, Haydi Ramazan çıkıyoruz sözleriyle düşüncelerimden sıyrıldım. Annem babama, "Kitabını aldın değil mi?" diye sordu. "Aldım, aldım!" dedi babam. "Bugün gazeteden bir yazı

kesmiştin, akşam arkadaşlara okurum diye, onu da aldın mı?" "Onu da ben aldım." dedim anneme gülümseyerek, "Bak ceketimin iç cebinde."

Günlerden perşembeydi, babamla birlikte evden çıktık. Bu hafta Suatlarda kitap okunacaktı. Babam, "Gideceğimiz yer biraz uzak, ilerideki duraktan bir taksiye binelim istersen." dedi. Ben, Suat'ı bir an önce görme ve planladıklarımı kendisine söyleme düşüncesiyle, "Olur babacığım." dedim.

Taksi Suatların evine doğru ilerlerken aklımda gecenin planları vardı. Evet, bu akşam her şey ortaya dökülmeliydi. Suat bana davranışlarının sebebini tek tek anlatmalıydı. Bir hafta daha, Perşembe tanışıp, diğer günler yabancı gibi davranılmasına, bir selamın bile çok görülmesine dayanamazdım.

Şikayet değil bu; aynen öyle yapıyordu Suat. Perşembe akşamları babasıyla birlikte, geliyor, babam amcalara kitap okumaya başlamadan önce herkes kısaca birbirini tanıtırken o da kendini tanıtıyordu. Hatta her hafta aynı şeyleri söylediğinden ezberlemiştim dediklerini. "Suat Bilgili. Sevgi İlköğretim Okulu üçüncü sınıf. Vedat Bey'in oğluyum."

Perşembe akşamları her şey normaldi. Hatta bazen, gittiğimiz evlerde çay servisini bile birlikte yapıyorduk. Ben çay dağıtıyordum, Suat da arkadan şeker tutuyordu. Boşalan bardakları doldurmak ise bardağa yakın olanın işiydi.

Gelgelim, bu arkadaşlığımız perşembeden öteye gitmiyordu. Bir defasında pazarda gördüm onu. Annesiyle alışveriş yapıyorlardı. Tam gülümseyerek selam verecektim ki, başını çevirmez mi? Şaşırdım kaldım. O gün, pazarın kalabalıklığına verdim bunu. Fakat ondan sonraki, babamın iş yerinde asansörde karşılaşmamıza ne demeli. Birlikte tam yedinci kata kadar çıktık da, zoraki gülümsemesi ve yüzüme bakmak yerine ikide bir saatine bakmasına hiç anlam veremedim.

Nasıl olabilirdi böyle bir şey. Sanki her hafta tanışan, birlikte çay servisi yapan, bir sonraki perşembe akşamı buluşmak üzere anlaşan hatta birbirimizi ev telefonlarından da hafta içinde arayan biz değildik.

Babamın, "Ramazan taksiyi rahat buldun galiba, inmeni bekliyorum." sözleriyle düşüncelerimden sıyrıldım.

Babamın apartmanın ziline basmasıyla birlikte açılan kapıdan, Suatların dördüncü kattaki dairesine doğru çıkmaya başladık. Her basamak beni biraz daha heyecanlandırıyordu. Dördüncü katın sonunda, babamın uzanmasını beklemeden ben zile bastım. Babam da aceleciliğime şaşırmıştı. Beş saniyelik bir beklemeden sonra kapı açıldı. Aman Allah'ım Suat! İşte karşımda, ama bir değil iki tane.. Biri gülümsüyor, diğeri hafta içi Suat'ı…

– Merhaba Recep amca, Merhaba Ramazan… Tanıştırayım, bu ikiz kardeşim Fuat!

YILIN OLAYI

Sevgili okurlar; ben Hollandalıyım, Amsterdam şehrinde bir süpermarkette çalışıyorum. Orada kasiyerim. Size geçen hafta başımdan geçen bir olayı anlatmak istiyorum.

Belki içinizden bilenler vardır. Hollanda sizin ülkenizden daha küçük bir ülke, ama küçük olmasına rağmen pek çok ülkeden insanlar yaşamak için Hollanda'yı seçerler. Çünkü ülkemiz çok güzeldir. Lâlelerimiz meşhurdur, uçsuz bucaksız lâle bahçelerimiz görenleri kendine hayran bırakır.

Neyse efendim, başımdan geçen olayı anlatacaktım. Sizi fazla merakta bırakmamak için hemen anlatmaya geçiyorum. Geçen hafta Salı günü, yanlış

hatırlamıyorsam öğleden sonra saat üç civarlarıydı. Marketimiz her zamanki gibi kalabalıktı.

Benimle beraber diğer beş kasiyer arkadaşım, birbirimizin yüzüne bakacak durumda bile değildik. Her kasada ödeme yapmak için bekleyen en az dört beş kişi vardı.

Böyle durumlar kasiyerlerin çok dikkatli olması gereken durumlardır. Çünkü para üstlerini fazla verirsiniz, eksik verirsiniz; gerçi eksik verseniz müşteri hemen uyarır; -ama aramızda kalsın- fazla verdiğiniz için hiç uyarana rastlamadım bir yıllık meslek hayatımda.

Ne diyordum evet, o yoğun vakitte, marketin çıkış kapısının önünde bekleyen üç kişi yanıma geldiler. Ben önce bu insanların, markete yanlışlıkla çıkış kapısından girdiklerini zannettim. Önce uyarmak istedim ama, sonra, kapıdaki görevli uyarır diye kendi işime döndüm.

Dediğim gibi oldu, çıkış kapısındaki görevliyle o üç kişi bir şeyler konuşuyorlardı. Görevli onlara, yanlış kapıdan girdiklerini giriş kapısının farklı olduğunu söylüyordur diye düşünerek tekrar işime döndüm...

Fakat o da ne, görevliyle konuşan insanlar benim yanıma doğru geliyorlardı. İyice meraklanmıştım. El işaretleriyle konuşmak istemelerinden yabancı olduklarını anladım. Bir tanesi bana "İngilizce biliyor musunuz?" dedi.

– Evet dedim merakla, buyurun ne istemiştiniz?

– Biz biraz önce bu marketten alışveriş yaptık hatırladınız mı?

Biraz düşündüm, sonra hatırladım.

– Evet hatırladım, balık almıştınız değil mi?

– Evet doğru, balık almıştık. Yedi tane balık... Fakat siz bizden beş balık parası almışsınız. Diğer iki balığın parasını ödemeye geldik.

Kulaklarıma inanamıyordum, şaka mı yapıyordu bu insanlar. Hemen yazar kasa fiş kayıtlarına baktım. Evet, altı dakika önce, beş balık satıldığının kaydı vardı. Çantalarına bakmak istediğimi söyledim. Açtılar, pakette tam yedi balık vardı. Artık konuşabilecek durumda değildim. Kasa önünde bekleyen üç müşteriyi yan kasaya yönlendirdikten sonra; bu dürüst müşterilere,

– Lütfen dedim, lütfen içeriye gelebilir misiniz?

– Tabi, önce iki balığın parasını ödeyelim.

– Tamam, alayım parayı!

İki balığın parasını aldım, üç müşteriyi içeriye müşteri oturma salonuna davet ettim. Onlara kahve ısmarladım. Yüzlerindeki ifadeden, kendilerine bu şekilde davranmama şaşırmış gibiydiler.

Heyecanım biraz yatıştıktan sonra onlara dedim ki,

– Burada biraz önce yılın olayı gerçekleşti. Diğer kasiyer arkadaşlarım gibi sık sık fazladan para üstü verdiğimiz ya da parasını yanlışlıkla almadığımız ürünler olur. Bu güne kadar, ne bana ne de diğer arkadaşlarıma eksik ödeme için başvuran bir müşteri oldu.

Misafirlerimin yüzünde gayet normal bir davranışta bulunmuş gibi bir ifade vardı. Onlara, hangi ülkeden olduklarını ve niçin böyle davranma gereği duyduklarını sordum.

Bir tanesi,

– Bir Türk ve Müslümanız dedi; hem örf âdetlerimiz, hem de dînimiz bizim haksız bir şey elde etmemizi yasaklamıştır. Biz, inançlarımızın gereği olarak böyle davrandık.

SABRIN ŞARJI TÜKENMEDEN

Tabakta kalan yemek, küçüldüğü için kullanılmayan kurşun kalem, arkasına yazılmadan yırtılıp atılan defter yaprağı ve bir telefon konuşması...

– Alo Ali merhaba, nasılsın?

– Merhaba Levent, teşekkür ederim iyiyim, sen de iyisin inşallah...

– İyiyim, iyiyim. Baksana, “Alo, Ali” dedim ya, şiir gibi oldu… Art arda on defa “Alo, Ali; Alo Ali” desem kesin karıştırırım...

– Çok şakacısın arkadaşım... Buyur seni dinliyorum.

– Beni mi dinliyorsun, niçin? Pardon, sahi ben seni aramıştım değil mi? Ben aradıysam, niçin aradığımı da söylemem lazım, oysa dün öğretmenimiz bir ders boyunca bunu anlattı. Ayrıca matematikten de, eşkenar üçgen...

– Levent! Ben de aynı sınıftaydım unutma, ben arama sebebini öğrenmek istiyorum sadece.

– Ne kadar acelecisin be Ali... Söyleyeceğiz elbet, biraz sohbet edelim dedim, kırdın beni aşk olsun!

– Hoppala, niçin kırıldın be arkadaşım, sadece arama sebebini sordum senden.

– Arama sebebini sordun ama görüyorum ki o sebep üç yıllık arkadaşından daha önemli. Fazladan bir söz söylemesine dayanamıyorsun arkadaşının...

– Sebebi bir söylesen, önemli mi önemsiz mi olduğunu daha iyi anlayacağım ama...

– Tamam, tamam söyleyeceğim, alışığım ben senin beni böyle kırmalarına. Sınıfta da kaç defa "Şimdi öğretmen konuşuyor, onu dinleyelim!" deyip sözümü kestin...

– Levent sana bir soru sorabilir miyim?

– Tabi sorabilirsin.

– Telefonla konuşmaya başladığımızdan beri kaç kelime kullandık biliyor musun?

– Nereden bilebilirim ama bu sorunun cevabını yazar abiden rica edebiliriz?

– Buyrun yazar abi, söyleyin lütfen! (Giriş, hâl hatır sorma ve bundan sonrakiler hariç yüz doksan kelime)

– Teşekkürler abi! Peki, sen beni niçin aramıştın Levent?

– Şey diyecektim, Ali...

Eyvah telefonun şarjı bitti! Ayıp oldu Ali'ye. Yüzüne kapanmış gibi oldu. Değiştirmem lazım bu telefonu değiştirmem! Kaç defadır mahcup ediyor

beni. Niçin aradığımı söylememe bile fırsat vermedi. Bataryasını da değiştirmek yetmez, atıp yeni bir model aldırmam lazım. Şöyle beş altı megapiksel kamerası, 8 gigabayt hafızası olan. Şimdi olmasa da bir gün mutlaka lâzım olur o özellikleri.

HEY YERDE ONU ARADIM

Onunla ilk önce telefon faturası kuyruğunda karşılaştım. Gülümsedi bana. Ben de ona gülümsedim. Kırk beş dakikalık bekleme sıkıntım biraz hafifledi "Beklediğime değdi." dedim içimden. Daha sonra onunla iki gün boyunca hiç karşılaşmadık.

Bir defa da işten eve dönerken karşıma çıktı. Günün yorgunluğu üzerine ilaç oldu sanki onunla karşılaşmam.

Daha sonra yolda, durakta, vapurda hep onu aradım. Bazen gördüğümü sanıyordum ama biraz yaklaştığımda gördüğümün hayal olduğunu anlıyordum.

O pazar söz verdim kendi kendime; bugün onu arayacağım ve bulmadan da eve dönmeyeceğim. Kararlıydım.

Önce onu bulabileceğim yerleri bir bir gözümün önünden geçirdim. Nerede olabilirdi? Otobüs durağında mı, belki. Ya da otobüste.

Onunla karşılaştığımdan beri şunu fark etmiştim; genellikle insanların kalabalık olduğu yerlerde bulunuyordu.

Fakat İstanbul'u yüksekten seyreden bir çay bahçesinde de olabilirdi. Bir tahta sandalyeye oturmuş, kışın soğunu iliklerine çekiyor ya da garsonun geç getirdiği -üstelik de bayat olan- çayı yudumluyor.

Nerede olursa olsun onu bulacaktım. İlk karşılaştığımdan beri, o bende bir tutku hâline gelmişti.

Bir Pazar sabahı evden çıktım. Niyetim onu parkta aramaktı, ama yolda da karşılaşabilirdim. Onun için her duyduğum sese kulak kabartıyor, her hayalin peşine düşüyordum. Onu daha önce bir kez gördüğüm üst geçitten yavaş yavaş geçtim. Yok... Bu sefer onunla karşılaşmamıştım. Ama olsun, o gün onu görmeden eve dönmeyecektim. Vaktim de vardı; acele etmeme hiç gerek yoktu.

Gayet dikkatli adımlarla etrafı da kolaçan ederek parka girdim. Park sessizdi. Ama tenha değildi. Sanki parktaki insanların bir şeyleri ürkütmet istemiyorlarmış gibi bir halleri vardı. Hiç konuşmuyorlar, sadece ağaçlara ya da birbirlerinin yüzüne bakıyorlardı. Biraz ilerde elinde balon olan küçük kızın yanında onu görür gibi oldum, fakat yanına yaklaştığımda yine hayal gördüğümü fark ettim. Ama hissediyordum. Bu parktaydı...

Bir ara gözüm, yaprakları döküldüğünden dolayı üzerindeki serçe ve kumruları gizleyemeyen akasya ağacına takıldı, acaba orada olabilir miydi? Bir kez ağacın etrafını dolaştım, fakat yoktu.

Neyse dedim Acele etmemeliyim. Bu parkta olduğunu hissediyorum. Değilse bile gelecektir.

Bir banka oturdum. Kendimi oldukça yalnız hissediyordum. Fark edilmek de istemiyordum açıkçası. Bir kenarda sessizce oturmak ve o beni fark edemese de onu görmek ve oradan ayrılmak...

Bu arada hafif bir yağmur başlamıştı. Parkta oturan birkaç yaşlıyı yerinden kımıldatacak ve yürüyenlerin de adımlarını daha bir sıklaştırmalarına sebep olacak kadar hafif.

Tüm kararlılığıma rağmen umutlarım zayıflıyordu. Acaba dedim otobüs durağına mı gitseydim. Bulabilir miydim onu orada?

Yavaşça yerimden kalktım. Onu bir de otobüs durağında arayacaktım.

Bir genç girdi bu sırada parkın ön giriş kapısından. Yaklaşık on beş on altı yaşlarında, temiz giyimli ve saçları düzgün taranmıştı. Beni görünce yanıma yaklaştı. "Abi" dedi "Çakmak mahallesine nasıl gidebilirim?"

Yolun karşısını gösterdim. "Şu yoldan minibüsler geçiyor; Ümraniye Çakmak minibüsleri... Onlardan birine binersen gidebilirsin." "Yok abi" dedi "Ben yürüyerek gideceğim, bana yürüyerek nasıl gideceğimi tarif edebilir misin?" "Mümkün değil." dedim "On kilometreden fazla yolu nasıl yürüyeceksin, minibüse binmen lazım." Israr etti yürüyerek nasıl gidileceğini tarif etmem için… Şaşırmıştım "Ben de bilmiyorum oraya nasıl yürünerek gidilir?" dedim.

Hani basiret bağlanması denir. Hani nasıl düşünemedim o anda denir. Hani nasıl da aklıma gelmedi denir. Ben de böyle dedim, o genç sessizce yanımdan ayrıldıktan sonra. Nasıl düşünemedim, nasıl aklıma gelmedi o gencin o anda minibüse verecek parasının olmadığını…

Daha sonra bir şey daha aklıma geldi. Benim de yapabileceğim bir şey yoktu ki… Anlasaydım da ona yardım edemezdim ki...

Günlerden beri aradığım hikâyeyi bulmuş olmanın buruk mutluluğuyla ayrıldım parktan.

BU KİTAPLA İLGİLİ NOTLARIM

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....